10/04/2023

Βυζαντινά αριστουργήματα της Αθήνας μας – Άγιοι Ανάργυροι στην Πλάκα – Μετόχι Παναγίου Τάφου

/ Γνώμες

Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος

Αποτελώντας και μόνο την εκκλησία που υπο-δέχεται κάθε χρόνο το Άγιο Φώς απο τον Πανάγιο τάφο των Ιεροσολύμων, το βράδυ του μεγάλου Σαββάτου, οι **Άγιοι Ανάργυροι** της Πλάκας – Μετόχι του Παναγίου Τάφου, συνιστούν μια εκκλησία ορόσημο στην ορθόδοξη συνείδηση του αθηναϊκού λαού. Σπουδαίες εξάλλου ιστορικές μνήμες απο την μακραίωνη εκπόρευση του ελληνισμού στην αχανή λεωφόρο του χρόνου, είναι συνυφασμένες με το μετόχι του Παναγίου Τάφου.

Σύμφωνα με μια ιστορική δοξασία στους Άγιους Ανάργυρους εναταφιάζονταν μερικά μέλη της μεγαλουργού οικογένειας των Παλαιολόγων. Απο τα μέσα του 17-ου αιώνα και δη απο το 1667, η εκκλησία αποτελούσε καθολικό γυναικείου μοναστηριού, που είχε ιδρυθεί με πρωτοβουλία του Δημητρίου Κολοκύθη. Ο τελευταίος διακατεχόμενος απο ζέση και θερμουργό πάθος για την ορθοδοξία, κληροδότησε όλη την περιουσία του στο Μοναστήρι. Το μοναστήρι θα ακμάσει κοινωνικά και πολιτισμικά στην Αθήνα, μέχρι και την έλευση των Ενετών στην πόλη υπο τον Μοροζίνη, οπότε και περιέπεσε σε μαρασμό, μέχρι της διαλύσεώς του.

Πρός το τέλος του 18ου αιώνα και ειδικότερα το 1788, το μοναστήρι αγοράστηκε απο τον Αρχιμανδρίτη Ιάκωβο, μεταβλήθηκε σε μετόχι του Παναγίου Τάφου και

υπήχθη διοικητικά στο πατριαρχείο Ιεροσολύμων. Στον αύλειο χώρο του μετοχίου υφίσταται κτίριο απο το 1858, που αποτελεί τα γραφεία της εξαρχίας. Όταν έξαρχος διατελούσε ο Αρχιμανδρίτης Ιωσήφ Κρητικάκης, τα έξοδα της δημιουργίας του κτιρίου είχε αναλάβει ο πατριάρχης Ιεροσολύμων ο Κύριλλος ο Β΄. Το μετόχι του Παναγίου Τάφου βρίσκεται στα περίφημα Αναφιώτικα της Πλάκας και δεσπόζει αισθητικά με την απλότητα και την επιμέλειά του. Έπειτα είναι αυτό το βαρύτιμο ιστορικό φορτίο του που προξενεί δέος, αλλά και ηθική ανάταση συνάμα, στον προσκυνητή-επισκέπτη. Προσευχόμενος στο Μετόχι του Παναγίου Τάφου, θαρρείς ότι εγγίζεις τον ιερό χώρο, που ετάφη το σώμα του Ιησού. Η εκκλησία ανηγέρθη στα πρώτα χρόνια της οθωμανικής δουλείας και σε χώρο στον οποίο προϋφίστατο αρχαίος ναός της Αφροδίτης. Εξάλλου μέλη του ναού της Αφροδίτης, έχουν τοποθετηθεί στους τοίχους των Αγίων Αναργύρων και επενδύουν αισθητικά και τον αύλειο χώρο.

Σε ότι αφορά την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία του ναού, συνιστά μεταβυζαντινή καμαροσκέπαστη μονόκλιτη βασιλική, με οροφή που απολήγει σε τεταρτοσφαίρια. Αναφορικά με το τέμπλο του ναού, αυτό είναι ξυλόγλυπτο. Εσωτερικά είναι επενδυμένος απο μερικές τοιχογραφίες, ενώ υπάρχουν και ορισμένες σημαντικές φορητές εικόνες. Ξεχωρίζει σ΄ αυτές η ιερή εικόνα της Αγίας Βαρβάρας, με αποσπάσματα απο την ζωή της, η οποία συνιστά έργο του Σπύρου Σομασιανού του 1939. Σημαντικό επίσης ορθόδοξο κειμήλιο που διακοσμεί την εκκλησία των Αγίων Αναργύρων, αποτελούν ορισμένοι λίθοι απο τον Άγιο Τάφο και απο τον Γολγοθά της Ιερουσαλήμ, οι οποίοι έχουν τοποθετηθεί στον ναό, εισέρχοντας στην εκκλησία δεξιά, δίπλα απο την εκκλησία της Αγιοταφικής Αδελφότητας. Οι Άγιοι Ανάργυροι – Μετόχι του Παναγίου Τάφου, αποτελούν στολίδι για τον ορθόδοξο χαρακτήρα της Αθήνας και κάθε χρόνο το Μεγάλο Σάββατο, η Ελλάδα ευλαβικά προσμένει σε αυτούς, την έλευσή του Αγίου Φωτός απο τα Ιεροσόλυμα.

*Ο συγγραφέας Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, είναι υποψήφιος Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, στην Α΄ Αθηνών www.panosavramopoulos.blogspot.gr